

na precejšnje olajšavo. Zavaljo vsem Judom in liberalcem nepovoljnega novega denarstvenega zavoda „Länderbank“ ali deželne banke so nemški liberalci hudo se nasajali na ministra grof Taaffeja in pri tej priliki resnico za nos vodili, pa bilo je zastoj, vlada je postopala vselej postavno in pošteno, in pravoč je, da je sedaj grof Taaffe pri cesarji še več veljave dobil. Sedanje ministerstvo namerava zanaprej odločneje krenoti na konservativno stran. Na to kaže tudi predlog njeni zastran odpisovanja dače, kedar zemljišča škodo trpijo po toči, povodnji, ognji itd. Bog daj, da bi ta postava brž sprejeta bila; kmetskemu ljudstvu bo na veliko korist. Predno so poslanci na praznike domov odšli, naprosili so vlado, naj ostreje ravna zoper potepuhe. V gosposkej zbornici še konservativci nimajo trdne večine, manjka jim še 11 glasov; to se je pokazalo v tem, da je bil g. Lienbaherjev predlog, naj se Sletna šola spremeni v 6letno, in tako stroški zdatno zmanjšajo, zopet zavržen z 72 proti 62 glasom. — V Pragi je policija ugrabila 15 socializmov. — Deželni zbor štajerski bo nagloma baje sklican, da se popravi „theater“ v Gradci, ter ne pogorijo Gradčanje v njem, kakor Dunajčani v „Ring-theatru“. — Katoliško društvo gorenje-avstrijsko tirja, naj se zoper prepovedano freimaurerstvo ostro po postavah postopa. — Srbi v Karlovcu so izvolili novega patrijarha, namreč škofa Živkoviča; ta utegne potrjen biti, čeravno Magjarom ni popolnem dovoljen. — Krivošijani v Dalmaciji se branijo biti vojaki. Fml. Jovanovič, namestnik dalmatinski, jih je obkolil s 4 bataljoni. Do morja ne morejo več. Slišati pa je, da hočejo v Črnogoro izseliti se.

Vnanje države. Nemški cesar in njegov Bismark strahu pred liberalci in socialisti popuščata od preganjanja katoličanov. Pogajata se zopet s papežem in sta voljna pripustiti, da izpraznjene škofije dobijo zopet svoje pastirje. — Rusi z Berolinskim mirom niso zadovoljni in uže sedaj pravijo, da hočejo njegove pogoje otresti hitreje ko mogoče, t. j. turško cesarstvo mora vsaj v Evropi uničeno biti. Kdor bo hotel braniti, temu se grozi Rus z vojsko. — Rumuni se kujajo zoper Avstrijo in delajo, kakor da se niti vojske zoper nas nebi bali; to kaže, da imajo za seboj močne zaveznike, naročili so 400 novih Kruppovih kanonov. — Črnogorci so tudi nekoliko srditi na nas, ker smo vzeli Hercegovino, katero si pa oni svojijo. — Turški sultan se pa boji, da ne bi zgubil Egipta in drugih dežel v Afriki. Zato pošilja tje ogleduhov ščuvat zoper Francoze, ki so vzeli Tunis. V Egiptu bila je zopet rabuka in upor nezadovoljnih vojakov zoper vicekralja. — Italijanski vojni minister zahteva novih 144 milijonov za vojne potrebe. — Francoskega Gambetto nadlegujejo socialisti in očitajo njemu in njegovim tovaršem takih omazanih reči, da ne utegne preganjati katoliške Cerkve, kakor je

sprva obetal. — Na Švicarskem so pri volitvah v Freiburgu zmagali katoliški možje. To liberalce in freimaurerje tako skli, da hočejo volitve neveljavne proglasiti in škofa pred, se več freimaurersko sodnijo pozvati. Lepa svoboda!

Za poduk in kratek čas.

Čitalnica mariborska.

(Govor g. profesorja Majcigerja ob 20letnici čitalnične.)

VI. Kri se je bila v truplu čitavničnem spridila, treba je bilo transfusije nove krvi v onemogle ude tega telesa. A kje najti tako pogumnega in razumnega zdravnika.

In tak zdravnik se je našel v rodoljubnem gosp. dr. Dominkušu. Njemu se je posrečilo, skoraj že mrtvo društvo zopet oživiti in z letom 1878 se je čitalnica, rekel bi, zopet k novemu življenju probudila in deluje krepko, kakor v letih svoje mladeniške dobe.

Preselila se je čitalnica zopet v Šramelnovo hišo, kjer je leta 1878 dne 24. jun. napravila prelepo besedo na čast razkritju Slomšekovega spomenika v stolni cerkvi.

Tako je bilo tedaj po mnogoletnem trudu dovršeno, kar je bilo leta 1865 pričeto. Koliko zaprek, slavna gospoda, je bilo premagati, in sicer dostikrat od strani, od katerih bi se zaprek še nadejati ne bilo. Pa premagano je in spomenik stoji in je priča slovenske sinovske hvaležnosti in slovenskega uma in dlani. K ti besedi je prišlo mnogo odličnega slovenskega sveta. Ali, žali Bog, slavna gospoda, Slovenec obrača, nekdo drugi pa obrne. Vse veselje pri ti besedi je splavalo po Dravi, ker je v zadnjem trenutku Mariborska gosposka besedo prepovedala in celo Čitalnično društvo razvezala.

Le eneržiji in odločnemu postopanju dr. Dominkuša in dr. Ipavica se je bilo zahvaliti, da je viša oblastnija v Gradci to razpustitev opozvala.

Slednjič se je Čitavnično društvo preselilo zadnje jesen v sedanje prostorije pri gospodu Greinerju, v katerih je med drugimi že dve večji besedi priredila, jedno Vodniku na čast, napravljeno od slovenskih dijakov tukajšnje gimnazije, a drugo 8. majnika t. l. na proslavo Njega visokosti cesarjeviča o priliki srečne poroke z princesinjo Štefanijo.

Tako je delovala, slavna gospoda, in deluje skozi 20 let Mariborska čitalnica na polji slovenske zavesti in mile materinščine.

To delovanje, da-si tudi samo na sebi oddaljeno od vse politike, vendar ni ostalo brez važnih nasledkov na političnem polji.

Slavna gospoda! kdor je gledal volitve v deželni zbor leta 1861 in one 1867, ta pozna ogromno razliko med obema. Tam nobenega slovenskega kandidata, volilni možje brez vsakega

vodstva, brez vse zavednosti svojih pravih potreb in koristi, volijo prvega, ki se jim ponudi, ne gledé na njegovo sposobnost, ne vprašaje, ali hoče in more koristiti slovenskih volilcev zagovarjati in zastopati, in ali ima sploh srce za reve in potrebe ubogega slovenskega ljudstva. Tu možato postopanje in odločno potegovanje za slovenske kandidate, ki so bili tudi z veliko večino izvoljeni. Gotovo je bila ta živa zavest, to možato potegovanje za narodne kandidate, če tudi le posrednja zasluga naše čitalnice. In kakor v Mariboru, so zmagovali tudi na drugih voliščih slovenski kandidati po slovenskem Štajerskem. Narod je bil po čitalnicah predrاملjen in probujen, in Mariborska jim je bila na slovenskem Štajerskem vzgledna mati, po kateri so se druge kakor bčerke ozirale in ravnale. Kmaló so se jele po drugih mestih čitalnice snovati in rastle so kakor spomladi mile vijolice iz mrtve ruševine. Napravile so se čitalnice v Celji, Ptuji, Ljutomeru in po drugod, ki so učile in budile narod, kakor njihna prednica v Mariboru.

Pa tudi na slovstvenem polji, slavna gospoda, ima Mariborska čitalnica svoje posebne in znamenite zasluge. Znan Vam je, častita gospoda, zlata vredni slovstveni zavod „Matica slovenska“ v Ljubljani. Ta preimenitni slovstveni zavod ima svojo korenino tukaj v Mariborski čitalnici. Kako se je prva misel ali ideja Matice izrodila, tega danes, slavna gospoda, ne gre razlagati, predač bi moral segati. Samo nekoliko naj povem. Že leta 1862 na jesen, se je tukaj podpisalo 40 Mariborskih čitalničarjev, ki se zavežejo, da postanejo tudi udje bodoče Matice Slovenske, in sicer večinoma ustanovniki, kateri plačujejo po 50 gl. na enkrat za vselej, ako se bode Matica ustanovila. Na podlagi ravno tega podpisa, slavna gospoda, in te obljube je začel preblagi narodnjak dr. L. Toman svoje delovanje in snovanje Matice Slovenske. (Dalje prih.)

Smešničar 51. Popotnik se dá na brodu čez vodo peljati. Ker je voda silno velika bila, vpraša brodnarja: „Ali še tukaj pri prevažanju nihče ni v zgubo prišel?“ — „O, še nikdar ne!“ odgovori brodnar, „moj brat se je pretečeni teden utopil, pa smo ga dan pozneje vendar zopet našli.“ F. Marinič.

Razne stvari.

(Častno srenjčanstvo) prejel je od Vranskega trga g. Haas okrajni glavar celjski.

(Mater ustreliti) je hotel J. P. v Šalincih pri Ljutomeru, toda strel je običal v dverih, na kar se je sin hotel sam sebe umoriti pa so mu zabranili.

(Narodni mariborski advokati) začeli so slovenske vloge pri sodnij vlagati, na kar je nek dopisnik kaj tužno začel cviliti v „Tagespošti.“ Slava vrlim narodnim advokatom in notarjem!

(Okrajne ceste celjske) morajo neznano lepe biti, ker jih daje sicer liberalni in nemškutarski odbor navražati, da morajo okrajčani globoko v žep segnóti, preden zagrabijo 16049 fl. Od teh gre 7587 fl. samo za šoter in 3737 fl. za delavce in vozače.

(„Slovenska čitalnica v Mariboru“) ima na dan sv. Štefana t. j. 26. decembra t. l. ob 7. uri zvečer svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Nagovor predsednikov. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Poročilo blagajnikovo. 5. Volitev pregledovalcev računov. 6. Volitev novega odbora. 7. Razni predlogi. K zboru vse častite ude prav uljudno vabi. Odbor.

(Katoliškemu podpornemu društvu v Celji) so darovali za božičnico č. g. Janez Krener, župnik pri sv. Frazčišku 2 fl.; č. g. Jernej Voh, kaplan v Novi cerkvi 4 fl.; g. Janez Jamnik, župan v Novi cerkvi 1 fl.; č. g. Jak. Očgerl, kaplan v Slivnici 5 fl.; g. M. Žolgar, c. k. profesor v Celji (za bož.) 2 fl.; č. g. J. Bezenšek, župnik v Čadrami 10 fl.; svitla knez in kneginja Salm-Reifferscheidt v Novem Celji 100 fl.; gospa Schellander v Celji (za bož.) 2 fl.; neim. gospa v Celji (za bož.) 5 fl.; č. g. Ferd. Majeen, kaplan v Celji (za bož.) 2 fl.; bl. gospa Terezija Stepischnegg v Celji 5 fl.; iz zapuščine rajne Marije Volavšek na Ostrožnem 10 fl.; č. g. J. Zupanič, kaplan v St. Lovrenci 4 fl.; bl. gospe: A. Wogg, A. Radakovite, M. Kandušar, M. Halm, A. Humer, M. Pfeiffer, J. Traun, E. Higersberger, M. Westermaier, A. Schmidl v Celji po 2 fl.; gospod Fr. Kameroner in L. Wambrecht-samer v Celji po 2 fl.; več neim. dobrotnikov 5 fl. 50 kr. — Bog povrni!

(Število nesrečnikov) pri Dunajskem „Ring-theatru“ je se skrčilo na 620, ker so nekateri živi všli, kar se sprva ni zvedelo. Nesreče največ kriv je gledališčni ravnatelj Jauner in njegovi služebniki. Imed teh so nekateri bili pijani, drugi so v krčmi sedeli, namesto da bi bili v gledališči vsak na svojem mestu. Denarjev zapuščenim v podporo je nabranega 642.000 fl.

(Vrlo narodne žavčane) psuje celjskega Rakuscha brbljavka, izredno nesramno očitajoč jim sebičnost. Še zaradi hmeljarstva jih zasramuje. No, nek dunajski tiskarski list je Rakuschu nedavno precej debelo razlagal o nekšnej lastnosti pa nismo čuli da bi se njegova rahločutnost bila veliko zmezila.

(Vabilo k božični veselici), katero priredi katoliško podporno društvo v Celji v sredo dne 28. decembra ob 2. uri popoldne v hiši gosp. Kožerja „pri belem volu“ s sledečim načrtom: Program božične veselice: 1. Igrokaz „Sveta noč“, (predstavljajo učenke.) 2. Razdeljevanje božičnih daril. 3. Petje. Opazka. Vstop k tej veselici je dovoljen leudom „katoliškega društva“ proti vstopnim listom, ki se dobivajo po 20 kr. pri g. Kobilici na velikem trgu h. št. 2, in pri g. Krašovici v gosposkih ulicah h. št. 119. Častiti p. u.